

De middeleeuwen

Een geschiedenis:

Paus Innocentius III wijdde in 1207 Stephen Langton tot de nieuwe aartsbisschop van het Engelse Canterbury. De Engelse koning Jan zonder Land accepteerde deze wijding niet. Langton schreef vervolgens aan het Engelse volk: "als een rebellerende landsheer zijn trouw aan God terugtrekt, dan zijn de onderdanen ontslagen van de trouw die ze hem verschuldigd zijn."

- 3p 4 Licht deze geschiedenis toe door:
- met een verwijzing naar het citaat van Langton aan te tonen dat er sprake was van politieke continuïteit tussen de vroege en late middeleeuwen, en
 - met een kenmerkend aspect een verklaring te geven voor de weigering van Jan zonder Land om de wijding van Langton te accepteren.

Let op: je moet na het opschrijven van een kenmerkend aspect een uitleg geven.

Een geschiedenis:

In 1302 klaagden Italiaanse kooplieden bij de hoogste rechtbank in Parijs over plaatselijke belastinginners die in sommige plattelandsstreken in Frankrijk meer dan de gebruikelijke belasting eisten over het vervoer van laken uit Vlaanderen. Het gerechtshof vonniste dat de belastinginners genoeg moesten nemen met het oude bedrag.

Met deze geschiedenis kun je verschillende kenmerkende aspecten uit de late middeleeuwen illustreren.

- 2p 5 Toon dit aan voor **twee** kenmerkende aspecten.
- Let op: je moet na het opschrijven van een kenmerkend aspect een uitleg geven.*

Gebruik bron 2.

Het boek *Over beroemde vrouwen* past bij de tijd van de renaissance.

- 2p 6 Licht dit toe door:
- aan te tonen met een verwijzing naar de bron dat het motief van Boccaccio om over 'heidense vrouwen' te schrijven past bij het veranderende mensbeeld van de renaissance, en
 - aan te geven dat de werkwijze van Boccaccio die van een humanist is.

Een geschiedenis:

In de Sint-Bavokerk in Haarlem deelden vanaf 1475 burgers, die hiervoor werden aangesteld door het stadsbestuur, wekelijks brood uit aan de armen van de stad. Als dank voor het ontvangen van brood moesten de armen bidden voor het zielenheil van de burgers die deze hulp betaalden.

Deze geschiedenis toont aan dat in Haarlem in 1475:

- het stadsbestuur uitging van het idee van *bonum commune*, en
- een verandering had plaatsgevonden in de armenzorg.

2p 7 Toon aan dat beide beweringen juist zijn, telkens met een verwijzing naar deze geschiedenis.

De middeleeuwen

bron 2

Omstreeks 1362 schrijft de Italiaanse auteur Giovanni Boccaccio het boek *Over beroemde vrouwen*, met daarin biografieën van Bijbelse, mythologische en historische vrouwen. In het voorwoord staat:

In navolging van hun heilige Leraar [God] dwongen Hebreeuwse en christelijke vrouwen zichzelf meestal tot een bovenmenselijke volharding met het doel eeuwigdurende en ware glorie te behalen. Heidense vrouwen¹⁾ echter bereikten hun doel (...) door hun talent of, waarschijnlijker, omdat ze werden aangespoord door een verlangen naar aardse roem.

Daarnaast verkregen christelijke vrouwen, in het ware en altijd schijnende licht, hun verdiende onsterfelijkheid. Ook weten we dat hun maagdelijkheid, zuiverheid, heiligheid en hun standvastigheid in het overwinnen van vleselijke lusten (...), in boeken van vrome mannen zijn beschreven. Er zijn echter nog geen boeken waarin speciaal over de verdiensten van de heidense vrouwen wordt geschreven. Om die reden (...) heb ik dit boek geschreven.

noot 1 Boccaccio bedoelt hiermee vrouwen uit de Grieks-Romeinse mythologie en geschiedenis.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift.